काकतालीयन्यायः The maxim of the crow and the Palmyra tree. It takes its origin from the unexpected and sudden fall of a palm-fruit upon the head of a crow at the very moment of its sitting on a branch of that tree; and is used to denote a very unexpected and accidental occurrence, whether welcome or unwelcome. cf. यत्तया मेलनं तत्र लाभो मे यश्च सुभ्रुवः । तदेतत् काकतालीयमवितर्कितसंभवम् । चन्द्रालोक; पतत् तालफलं यथा काकेनोपभुक्तमेवं रहोदर्शनक्षुभितहृदया तन्वी मया भुक्ता । Kuval. काकागमनमिव तालपतनमिव काकतालम् । काकतालमिव काकतालीयम् । Mbh. There are in all five explanations of this न्याय : (1) A crow happened to go to the foot of a palm tree. A fruit immediately fell on his head and killed him. This is purely accidental, there being no relation of cause and effect between the two events. काकस्यागमनं यादृच्छिकं तालस्य पतनं च । तेन तालेन पतता काकस्य वधः कृतः । Kāśi. (2) A crow came and perched on the palm tree. At that very moment the tree fell down. This was an accident, for the tree could not have given way under the crow's weight. (3) "As the fruit of a palmyra falling at the alighting upon it of a crow may appear to fall *in consequence*." Molesworth. (4) A crow chanced to go to a palm tree. Immediately a fruit fell down and was torn open. The crow had a feast. Vide चन्द्रालोक and Kuval. quoted above. (5) A person while clapping his hands chanced to capture between his palms a crow that was flying. cf. नीलकण्ठ on Mb. 12. 177. 11 तालः करतलयोः शब्दजनकः संयोगः । तस्मिन् क्रियमाणे उत्पतन् काको दैवात् तत्र तालाभ्यामाक्रान्तोऽभूत् तदेतत् काकतालीयमुच्यते । काकस्पर्शसमकालं तालफलस्य तालवृक्षस्य वा पतनं तदित्यन्ये ।; ग्रहाणां चरितं स्वप्नो निमित्तान्युपयाचितम् । फलन्ति काकतालीयं प्राज्ञास्तेभ्यो न बिभ्यति ॥ Ve. 2. 15; अहो नु खलु भोः, तदेतत् काकतालीयं नाम । Māl. 5.

काकदधिघातकन्याय :The simile of a crow as a destroyer of curds. An example of उपलक्षण where one represents many or a part stands for a whole. So if any one warned to keep the crow off the curds, it would imply that all other possible raiders were also to be warded off. काकेभ्यो रक्ष्यतां सर्पिरिति बालोऽपि चोदितः । उपघातपरे वाक्ये न श्वादिभ्यो न रक्षति । Vāk. P. 11. 314. This is illustrated in वेदान्तपरिभाषा as an example of जहदजहल्लक्षणा, "जहदजहल्लक्षणोदाहरणं तु काकेभ्यो दधि रक्ष्यतामित्यादिकमेव । तत्र शक्यकाकपरित्यागेनाशक्यदध्युपघातकत्वपुरस्कारेण अकाके काके च काकशब्दस्य प्रवृत्तेः ।

काकदन्तगवेषण (परीक्षा) न्यायः The maxim of searching after a crow's teeth, used to denote any useless, unprofitable, or impossible task. नचिकेतो मरणं मरणसंबद्धं प्रश्नं प्रेत्यास्ति नास्तीति काकदन्तपरीक्षारूपं मानुप्राक्षीर्मैवं प्रष्टुमर्हसि । Śaṁkara on Kaṭh. 1. 25. व्यङ्ग्योऽर्थो भवतु मा वाभूत् कस्तत्राभिनिवेशः । काकदन्तपरीक्षाप्रायमेव तत् स्यादिति भावः । अभिनवगुप्त on ध्वन्यालोक 3. 19. cf. वायसदशनविमर्शन्याय.

काकाक्षिगोलकन्यायः The maxim of the crow's eye-ball. It takes its origin from the supposition that the crow has but one eye (cf. words like एकदृष्टि, एकाक्ष etc.), and that it can move it, as occasion requires, from the socket on one side into that of the other. The maxim is applied to a word or phrase which, though used only once in a sentence, may, if occasion requires, serve two purposes; e.g. द्वीपो ध्रियमन्तरीपः इत्यत्र अध्रियामित्यस्य काकाक्षिगोलकन्यायेन अन्तरीपशब्देनाप्यन्वयः । cf. बलिनोर्द्विषतोर्मध्ये वाचात्मानं समर्पयन् । द्वैधीभावेन वर्तेत काकाक्षिवदलक्षितः । Kām. 11. 24; तस्मिन्नास्थदिषीकास्त्रं रामो रामावबोधितः । आत्मानं मुमुचे तस्मादेकेनेतव्ययेन सः । R. 12. 23.

काकोलूकनिशावत् The simile of the crow's and owl's night-time. What is day to the former is night to the latter and vice versa. cf. पत्रं नैव यदा करीरविटपे दोषो वसन्तस्य किं नोलूकोऽप्यवलोकते यदि दिवा सूर्यस्य किं दूषणम् ॥ Bh. 2. 93; काकोलूकनिशेवायं संसारोऽज्ञात्मवेदिनोः । या निशा सर्वभूतानामित्यवोचत् स्वयं हरिः ॥ सुरेश्वर.

काकपिकन्यायः The illustration of the crow and the cuckoo. Similarly काचमणिन्याय and गोगवयन्याय. The distinction between these pairs, apparently similar, is grasped at the proper time of their test. cf. काकः कृष्णः पिकः कृष्णः को भेदः पिककाकयोः । प्राप्ते वसन्तसमये काकः काकः पिकः पिकः॥; मणिर्लुठति पादेषु काचः शिरसि धार्यते । क्रयविक्रयवेलायां काचः काचो मणिर्मणिः ॥; यथा गोगवयभ्रान्तिः कस्य नाम न जायते । दोहने ज्ञायते सम्यग् गौरेषा गवयो न हि ॥

कुड्यं विना चित्रकर्मेव Like a decoration without a wall (to be decorated; or like a painting without a canvas). It denotes an unreality, like a hare's horn etc. cf. चित्रं यथाश्रयमृते स्थाण्वादिभ्यो विना यथा छाया । तद्वद्विना विशेषैर्न तिष्ठति निराश्रयं लिङ्गम् ॥ Sāṁ. K. 41; प्रसङ्गसाधनं नाम नास्त्येव परमार्थतः । तद्धि कुड्यं विना तत्र चित्रकर्मेव लक्ष्यते ॥; न हि नभःकुसुमस्य सौरभासौरभविचारो युक्तः । न्यायमञ्जरी; सैवेयं मम चित्रकर्मरचना भित्तिं विना वर्तते Mu. 2. 4.

कुलालचक्रन्यायः The maxim of the potter's wheel. Read: यथा हस्तदण्डादिभ्रामिप्रेरितं कुलालचक्रमुपरतेऽपि तस्मिंस्तद्बलादेवासंस्कारक्षयं भ्रमति, तथा भवस्थेनात्मना अपवर्गप्राप्तये बहुशो यत् कृतं प्रणिधानं मुक्तस्य तदभावेऽपि पूर्वसंस्कारादालोकान्तं गमनमुपपद्यत इत्यार्हता आहुः । लौ. न्याय.

कुल्याप्रणयनन्यायः The illustration of the laying down of a water-course for irrigation. It is an example of a thing made for one purpose subserving other purposes also. The origin of this न्याय seems to be अन्यार्थं प्रकृतमन्यार्थं भवति । cf. अतो न विधेयप्रत्यये तात्पर्यमिति कुल्याप्रणयनन्यायेनोभयार्थत्वाविधेयत्वात् । यथा शाल्यर्थं कुल्याः प्रणीयन्ते ताभ्य एव पानीयं च पीयते तद्वत् । विवरणप्रमेयसंग्रह.

कुसुमस्तबकन्यायः The maxim of a bouquet of flowers; either the flowers occupy the prominent place on the head of people or they wither away in forest unnoticed. There is no third alternative for them.